

Nya villkor för logistiken

Logistik definieras civilt ofta som flöden av varor, tjänster, (logistik-) information och betalningar. Jag vill påstå att det gäller i högsta grad även för militär logistik. Effektiviteten av dessa flöden behöver kontinuerligt mätas och utsättas för en dynamisk och jämförande mätning med andra aktörer så att mål, medel och metoder för logistiken kan justeras.

Vad betyder då detta? Framförallt är innebörden att det är nödvändigt att "ha koll på läget" för att skapa referens för förändringar. Med denna kunskap kan alternativa metoder och resurser värderas och väljas. I praktisk mening kan det innebära att för ett visst område av logistiken genomförs långtgående partnerskap därför att detta ger bäst nettoeffekt i levererad logistik och kostnad. För ett annat område väljs en mer utpräglad kund – leverantörlösning där den långsiktiga utvecklingen kanske är oklar. Inget är dock för alltid givet.

Vinnare blir den som har strategisk och praktisk förmåga att styra om i olika riktningar. Det som tidigare var gynnsamt att outsourca kanske ska genomföras i egen regi, samarbetsformer behöver förändras etc. För FM är exempelvis variabler som ekonomisk ram och tillgänglighetskrav föränderliga och behöver således kontinuerligt speglas i valda

logistiklösningar. Principerna ovan gäller såväl produktion som insats. Partnerskapslogistik kan utföras som multinationell logistik vid insatser. Flödeskontroll av logistiken är precis lika angeläget vid insatser där det gäller att **inte** understödja med *Just-In-Case* eller *Just-In-Time* utan, - **Just Enough!**

I detta nummer exemplifieras ovanstående med några artiklar rörande ett outsourcingprojekt inom markmiljön och logistisk kulmination. Den senare ger en teoretisk bild av effekter i flöden där det uppstår underskott respektive överskott i försörjning av insatser.

Omdaning försvarslogistik, tidigare Försvarsstrukturutredningen, får mycket stor påverkan på FM logistik. Sambanden mellan varor, tjänster, information och betalningar är mycket starka. Strategisk och operativ styrning behöver därför utföras i ett helhetsperspektiv för att nå önskad effekt, vare sig det är frågan om besparingar eller krav på tillgodoseende. Den insikten har alla logistiker och framgångsrika företagsledare. Återstår att se hur statsförvaltningen i sin helhet uppnår besparingar med ansatta förändringar givet FM krav i produktion och insats.

Kenneth Tillberg

ORDFÖRANDENS SPALT

Kamrater!

Det händer så mycket i Försvarmakten just nu att det är svårt att välja ut något att skriva om, jag skulle säkerligen kunna fylla hela tidningen med information om aktuella händelser och frågor, men jag kommer att begränsa mig och fokusera på några extra viktiga saker.

Regeringen har nu, dels i budgetpropositionen, som i skrivande stund inte är antagen av Riksdagen, dels i ett antal, villkorade, regeringsbeslut gett Försvarmakten (och de andra försvarsmyndigheterna) i uppgift att förbereda en omvandling av Förvarslogistiken. Oavsett vilket slutresultatet blir kan jag konstatera att det kommer att bli mycket stora förändringar. Förändringar som kommer att påverka såväl Försvarmaktens personal, som organisation. I ett inledande skede skall Försvarmakten, tillsammans med FMV förbereda överförande av all upphandling, inköp,

(försäljning) och uthyrning till FMV. Det vill säga: såväl verksamheten, som den personal som i dag genomför denna verksamhet i FMLOG regi kommer, om så beslutas, att överföras till FMV. Vidare pågår nu arbete för att (eventuellt) överflytta större delarna av FMLOG "fredstida" uppgifter till FMV samt att flytta viss verksamhet, och till denna verksamhet knuten personal, från FMV till FM. Att verkställa dessa, senare, överföringar är dock inte beslutat. Den stora utmaningen är de mycket hårda tidskrav som regeringen ställer på myndigheterna att, dels genomföra omstruktureringen, dels ta hem ekonomiska rationaliseringar med hjälp av nya arbetssätt som möjliggörs (enligt regeringen) av omorganisationen.

Ett annat stort arbete som har pågått några år och som har fortsatt, med ökad intensitet, under hösten är reglering och "uppstramning" av Försvarmaktens olika inköp, såväl materiella, dvs prylar, som mjuka t ex resor och hotellövernattningar. Arbetet har bland annat resulterat i en inköpsinstruktion som fastställdes strax efter förra årsskiftet och en reseinstruktion som kommer att skrivas på runt kommande årsskifte. En noggrann uppföljning av att dessa instruktioner följs kommer att spara mycket pengar som kan användas till annan verksamhet. Detta arbete, som bland annat stöds av vårt "nya datorsystem" PRIO, medför att Försvarmakten får mycket bättre detaljkontroll över vad vi

spenderar våra pengar på, än vad vi hade tidigare.

Innan jag avslutar denna betraktelse vil jag också nämna några ord om kompetensförsörjning. Försvarmakten står inför omfattande personalförändringar. I samband med det har jag, som FM Logistikchef, påbörjat ett arbete med att säkerställa kompetensförsörjning när det gäller logistikofficerare. Det innebär att vi under det kommande året kommer att kartlägga tillgång och behov av logistikere i vid bemärkelse. Syftet med arbetet är att vi skall kunna planera, på individnivå, våra medarbetares utveckling, inom Försvarmakten.

Som jag inledde med; det händer väldigt mycket just nu. Vi lever i en dynamisk tid, med goda och stora möjligheter, men också med stora utmaningar. Som tillhörande marinen vill jag uttrycka det som att det gäller att vara noga med besticksföringen och undvika alla grynnor och blindskär. Gör vi det, kommer vi att kunna förtöja säkert efter seglatsens slut.

Jag vill avsluta dessa rader med att uttrycka den tunga saknad jag känner efter Olle Bromans bortgång. En god vän och aktad kollega har gått ur tiden, vilket styrelsen återkommer till längre fram i denna tidning.

Bengt Andersson
Ordförande

Förvarsstrukturutredningen, budgetproposition ... och sedan?

För den flitige läsaren av denna tidning har det framgått i tidigare nummer att den sk Förvarsstrukturutredningen (FSU) överlämnade sitt betänkande till regeringen under april i år.

FSU hade regeringens uppdrag att

lämna förslag på en mer ändamålsenlig och kostnadseffektiv forsknings- och utvecklingsverksamhet samt materiel- och logistikförsörjning på försvarsområdet. FSU:s huvudförslag innebar bl a en radikal roll- och strukturförändring mellan Försvarmakten och FMV.

Utredningens förslag var ute på remiss under senare delen av våren. Försvarmakten framförde i sitt yttrande fem väsentliga områden som måste tillgodoses i ärendets fortsatta behandling. Detta formulerades som (avkortat citat):

”Försvarmakten konstaterar att följande fem områden oundgängligen måste säkerställas och därmed inte kan överföras till annan myndighet:

- *Försvarmakten anser att den måste kunna styra materielutvecklingen på materielsystemnivå...*
- *Den ekonomiska styrningen av materieförsörjningen måste ligga hos Försvarmakten för att medge erforderlig styreffekt och balansering av materielsystemen relativt övrig verksamhet inom myndigheten...*
- *Försvarmakten måste fortsatt vara ägarföreträdare av materielen i syfte att kunna styra när den ska vara tillgänglig för insats, produktion och underhåll..*
- *Försvarmakten har ett löpande behov av att kunna omfördela ansvar mellan insatsorganisationen och myndighetens övriga organisatoriska delar...*
- *Försvarmakten måste kunna styra och välja försörjningslösningar oberoende av vilken aktör som tar fram och tillhandahåller dessa.”*

Vidare avslutade Försvarmakten sitt remissyttrande med att avråda från ett genomförande av utredningens huvudförslag.

In memoriam

Vice ordföranden i Trängklubben, öv Sven-Olof (Olle) Broman avled den 4 november efter en tids sjukdom. Olle kämpade under två år mot sjukdomen men arbetade ändå i Försvarmakten med högsta ambition till i augusti då sjukdomen tog överhanden.

Olle var officer ut i fingerspetsarna och såg inte någon uppgift som olösbar. Han levde verkligen efter sin devis: *”We can, We will, We like it”*.

Försvarmakten har förlorat en karismatiskt, drivande och lojal officer. Vi som hade förmånen att arbeta

I slutet av september förelade så regeringen riksdagen sin budgetproposition för 2012. Denna proposition behandlar i ett relativt omfattande avsnitt hur regeringen avser driva frågan vidare. Nedan behandlas främst de delar som berör området logistik- och materieförsörjning. Därutöver föreslås också betydande besparingar inom området forskning och utveckling.

I propositionen hemställer regeringen om bemyndigande från riksdagen att besluta om organisationstillhörigheten för *”den verksamhet som bedrivs inom ramen för Försvarmaktens logistikverksamhet och som blir en följd av de åtgärder som regeringen avser att successivt vidta för att göra besparingar inom försvarets stödverksamhet.”*

De effektiviseringar regeringen avser uppnå skall åstadkommas genom effektiviseringar inom såväl Försvarmakten som FMV och FOI. Detta innebär för Försvarmakten att regeringen anger att huvuddelen av inköpsverksamheten bör föras över till FMV eller till annan huvudman. Vidare bör verksamhet inom service, förråd och verkstäder föras över till FMV. Lednings- och beställarfunktionerna i FM och FMV bör också effektiviser-

seras.

Regeringens uppfattning är att materiel- och logistikförsörjningen bör organiseras inom ramen för en tydlig uppgifts- och ansvarsfördelning mellan Försvarmakten som beställare och FMV som leverantör av materiel och utförare av bakre försvarslogistik.

De besparingar som uppnås skall medge en omfördelning av medel för fortsatt utveckling av insatsorganisationen. Som ett första steg skall ca 700 miljoner kronor omfördelas från och med 2013.

Regeringen har sedermera beslutat om ett antal uppdrag till Försvarmakten, FMV och FOI att bli genomföra planering för omfattande verksamhetsövergångar i enlighet med inriktningarna i budgetpropositionen. Myndigheterna skall redovisa dessa planer senast 2012-03-01.

I skrivande stund (slutet av november) har ett omfattande arbete inletts tillsammans mellan FM och FMV för att skapa den planering regeringen efterlyser. Arbetet bedrivs inom FM under ledning av brigadgeneral Mats Engman.

Regeringens inriktning för omdaning av försvarslogistiken - som arbetet numera benämns - är tydlig. FM och FMV kan gemensamt detaljutföra lösningen inom de ramar regeringen anger. Hur detaljlösningen kommer att se ut är för tidigt att spekulera i. Tidningens läsare måste därför invänta ett kommande nummer för en mer precis beskrivning av vilka förändringar som kommer att ske.

Det kommer att bli ett intensivt arbete på flera fronter med detta arbete under ett antal månader framöver. Utfallet av arbetet kommer att få betydande påverkan på Försvarmaktens logistiksystem i sin helhet.

Örjan Nilsson
PROD LOG

Trängklubben byter namn?

Under flera år har namnfrågan diskuterats. Senast i samband med medlemsenkäten 2006. Förespråkare för förändring menar att föreningen bör samla logistikfamiljen i en försvarsmaktsgemensam sammanslutning för logistik ur såväl armé, marin och flygvapnet. Å andra sidan kan hävdas att föreningen vilar på en lång tradition och där tillhörigheten stärks av just den tydliga kopplingen till Trängen. Ett är dock säkert: alla har lika rätt i sin uppfattning kring namnfrågan!

Så, vad får styrelsen därmed att väcka namnfrågan igen? Det första skälet är den långsiktiga utvecklingen för föreningen. Trängklubben har tappat medlemmar varje år de senaste åren. Medelåldern är hög

och i likhet med andra föreningar krävs en nyrekrytering för att klubben ska överleva. Det andra skälet är en vilja att samla hela logistikfamiljen i en försvarsmaktsgemensam sammanslutning för logistik ur såväl armé, marin och flygvapnet.

Varför sviktar då tillströmningen? Många klubbar har idag ett sviktande engagemang bland medlemmarna och nyrekrytering är en kamp. Detta är inte ett fenomen som bara drabbar Trängklubben. Vår verksamhet skiljer sig inte heller från andra liknande föreningar. Vi ger ut en klubbtidning, vi ordnar träffar och vi arrangerar till och med seminarier. Innehållet har alltså substans. Då återstår frågan huruvida yngre logistik-er

net och marinen kan känna tillhörighet med Försvarets Trängklubb som begrepp? Är det namnfrågan som tänder spärtsignalen?

Styrelsen önskar medlemmarnas respons på namnfrågan och kommer att ta upp denna i nästa årsmötets agenda för beslut. Under mötet kommer frågan att ställas om namnbyte ska ske. Om detta besvaras med ja inhämtas förslag till nytt namn och röstning sker. För att ge ett konkret förslag inför detta föreslås **Försvarets Logistikklubb**. Ett förslag bland flera möjliga. Styrelsen utgår från att du har en uppfattning i frågan och lyssnar gärna på ditt förslag!

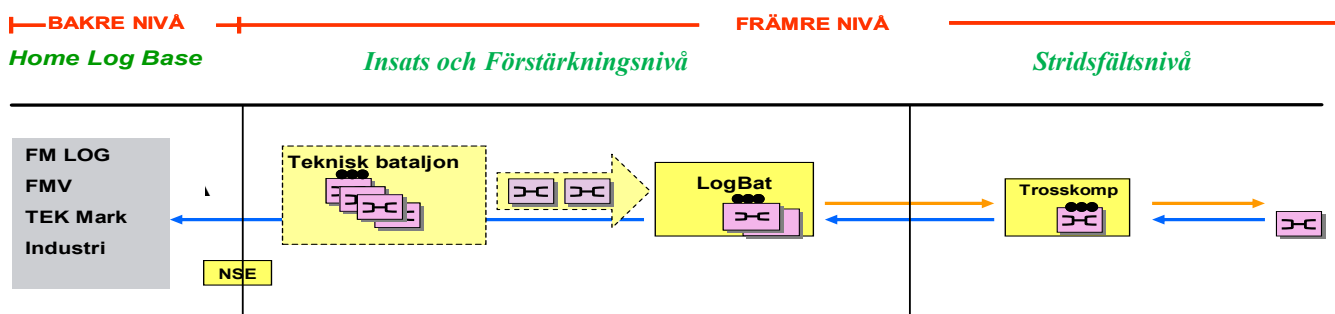
Redaktören

Teknisk tjänst för arméns insatsförband

Hur behöver den tekniska tjänsten för armén förändras när den ska omformas från ett invasionsförsvar med en massarmé byggd på ett värnplikssystem, till ett stående insatsförsvar med yrkessoldater skapat på frivillighet?

kostnader för teknisk tjänst avseende markarenan inom Försvarsmakten. Kostnadsminskningen skall göras med bibehållen alternativt högre tillgänglighet och kvalitet på materielsystem.”

liggande verksamheter, exempelvis Teknisk kontor marks planeringsfunktion, förvaring, transporter, markbunden flyg- och marinmateriel, förstagångsanskaffning av reservmateriel och återanskaffning av reservmateriel.

Det här var den fråga som slutligen formades i projektet offentlig privat samverkan teknisk tjänst markarenan, Projekt OPS TTM. Det var förvånande eftersom fokus i projektet från början var på helt andra frågor.

Bakgrund till projekt OPS TTM

Utgångspunkten för projektet var att "genom en OPS-prövning, undersöka möjligheterna till minskade

I klartext var syftet med projektet att minska kostnader för den tekniska tjänsten utan att negativt påverka tillgänglighet eller kvalitet. Projektet startade i augusti 2009. För att säkerställa en prövning av helheten skulle även ledningsresurser, utbildnings- och utvecklingsverksamhet studeras. Omfattningen avsåg de funktioner som levererar teknisk tjänst avseende markarenan inom Försvarsmakten, bl.a. markverkstadsorganisationen med kring-

Projektstart

Initialt gick den mesta tiden åt att försöka skaffa sig en överblick över hur den tekniska tjänsten fungerade idag samt vad den kostade, en så kallad nulägesanalys. Till slut så fanns ett tillräckligt bra underlag för att kunna gå vidare och titta på olika nya lösningar som skulle kunna ge de önskade ekonomiska besparingarna. Under den första tiden undersöktes också vilka intressenterna var för projektarbetet.

Det fanns självklart ett starkt intresse från förbanden som visste vad de hade idag men inte vad som kunde komma i morgon, men det märktes även politiska förväntningar på rationaliseringar samt förväntningar från industrin att få göra mer av den tekniska tjänsten i framtiden.

Att hitta nya lösningar

Med projektet som katalysator togs det med ledning av FMTS fram nya ”Operativa krav för teknisk tjänst markarenan” som sedan fastställdes av Chefen INSATS. Med en bra uppfattning om nuläget samt en kravbild för den tekniska tjänsten, var projektet redo att börja skissa på nya lösningar.

I ett samarbete med FMV bjöds industrin in för att medverka i en marknadsundersökning. I korthet gick den ut på att efter en inledande presentation av nuläget samt en beskrivning av ett önskat läge för Insatsorganisation 2014 (IO14), fick industrin komma med egna lösningar på hur de på ett rationellt sätt skulle kunna utföra delar av den tekniska tjänsten. Marknadsundersökningen gav en bra beskrivning över industrins vilja och förmåga.

En viktig faktor som blev styrande för den fortsatta utredningen var det pågående arbetet med framtagning av insatsorganisationen. Här planerades det för en logistikförsörjning i tre nivåer. Stridsfältsnivån som innehåller det stridandeförbandets egna resurser, Insats och Förstärkningsnivån som består av förstärkningsresurser från teknisk bataljon samt de två logistikbataljonerna, Home Log Base bestående av de bakre underhållsresurserna.

Här avgränsade projektet sig till att inte ha synpunkter på förbandsmål-sättningarna och hur förbanden på Stridsfältsnivån samt Insats och förstärkningsnivån var organiserade och bemannade. Vilket då medförde att projektets lösningar begränsades till den bakre nivån med övriga förutsättningar givna enligt planeringen för IO14.

Projektet tittade på en rad olika lösningar, allt från bildandet av ett statligt bolag, olika former av partnerskap med industrin, till samägda företag statligt/privat i likhet med det som genomförts i Finland med Millog OY samt i Tyskland med HIL. De olika lösningsförslagen jämfördes sedan mot ett förslag som utgjordes av ett rationaliserat egenregialternativ, optimerat mot IO14.

Projektarbetet tog dock en helt ny vändning när planerna för den nya personalförsörjningen blev kända tillsammans med antalet anställda soldater i teknisk tjänst. Projektets inställning var här, att anställs mekaniker, elektriker, kyltekniker osv på förbanden, så ska de användas för materielunderhållstjänst i största möjliga mån. Detta av flera skäl vilket kommenteras senare i artikeln.

Den nya personalförsörjningen och IO14

Att övergången till en insatsorganiserad försvarsmakt skulle få stor påverkan på den tekniska tjänsten var en av de grundläggande utgångspunkterna för projektarbetet. Som en grov beskrivning innebär IO14 för armén att sätta upp ett antal stående förband med nästan all personal heltidstjänstgörande. De stående förbanden har sedan sina motsvarigheter i kontraktförband med tidvis tjänstgörande personal som på kort tid ska kunna mobiliseras, d.v.s. insatsorganisationen består till hälften av direkt gripbara förband och den andra hälften

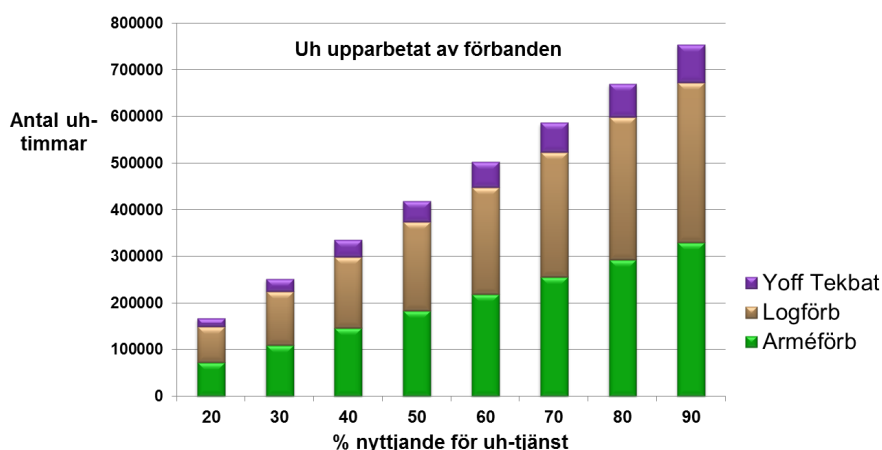
snabbt mobiliseringsbara.

Den enskilt största påverkan på projektets förslag till lösningar har blivit det nya personalförsörjningssystemet. Detta var en insikt som gradvis växte under projektarbetet vartefter detaljerna i systemet blev beslutade. Den kategori som har störst inverkan är de GSS/K (gruppbefäl, soldater och sjömän/kontinuerligt anställda) som anställs i tekniska befattningar då det är de som förväntas upparbeta materielunderhållstimmar. Hemvärnet och de Nationella skyddsstyrkorna berörs inte av utredningen då de inte har någon personal för att utföra något materielunderhåll i den bakre nivån.

De slutsatser som kan dras angående det planerade antalet soldater (GSS/K) i teknisk tjänst är att förbanden har resurser att upparbeta i princip allt behov av materielunderhåll på A-och B-nivå.

Om soldater som har sökt teknisk tjänst inte får ”skruva” på materielen så blir de understimulerade och det finns risk för att de slutar i förtid. Får de inte praktisera i tillräcklig grad kommer det också att innebära att de inte får nödvändig övning för att vara maximalt kompetenta och skickliga i insats. Långsiktigt kan detta också få negativa konsekvenser för möjligheten att rekrytera.

Ett ”underutnyttjande” av soldaterna innebär också en ökad kostnad för den tekniska tjänsten, då tjäns-

ten måste utföras av någon annan.

Tabellen ovan visar hur många timmar förbandens tekniska personal GSS/K kan upparbeta beroende på hur många procent av tillgänglig tid som ägnas åt materielunderhåll. På toppen av staplarna finns de arbetsledande befälen från teknisk bataljons rep.plutoner som också får antas upparbeta underhåll.

Totalt estimerad underhållsvolym för IO14 är ca 600000 timmar, reducerat med de förslag som projektet föreslår kvarstår ca 250000-400000 timmar. Det medför att förbanden har resurser att upparbeta allt underhåll redan vid ett nyttjande av 30-50% för materielunderhåll. Spannet på 150000 timmar beror till största del på hur det främre underhållsstödet (FUS) hanteras.

för lite träning på materielen eftersom en stor del av materielunderhållet styrs till den bakre ("privatiserade") nivån. Detta blir extra besvärande när förbanden är insatta i missioner utomlands och underhållslinjerna blir långa.

När förbanden inte är på insats måste soldaterna i teknisk tjänst också värderas som en resurs som inbegriper ett stort ekonomiskt värde för Forsvarsmakten, då dessa för varje upparbetad underhållstimme förutom att erhålla träning också sparar Forsvarsmakten motsvarande tid, som annars måste köpas från någon annan.

Förändrade förutsättningar för materielunderhållet

Förutsättningarna för genomförandet av materielunderhållet i IO14 skiljer sig en del från dagens. Mate-

"stridsfältsnivån" och i "stöd- och förstärkningsnivån" det mer blir en fråga om att kunna diagnostisera felyttringar samt att byta komponenter i form av utbytesenheter. Dessa ska sedan repareras i den bakre nivån.

Att i den bakre nivån bygga upp en egenregiverksamhet som reparerar och underhåller utbytesenheter med allt vad detta medför i form av konfigurationsstyrning, referensanläggningar och produktansvar är sannolikt inte genomförbart utan en djup inblandning av materielens ursprungsleverantörer (OEM). Oberoende av hur underhållet av utbytesenheterna väljs att genomföras, så kommer behovet av en omedelbart gripbar bakre nivå att minska och kraven på en underhållskedja av utbytesenheter att öka.

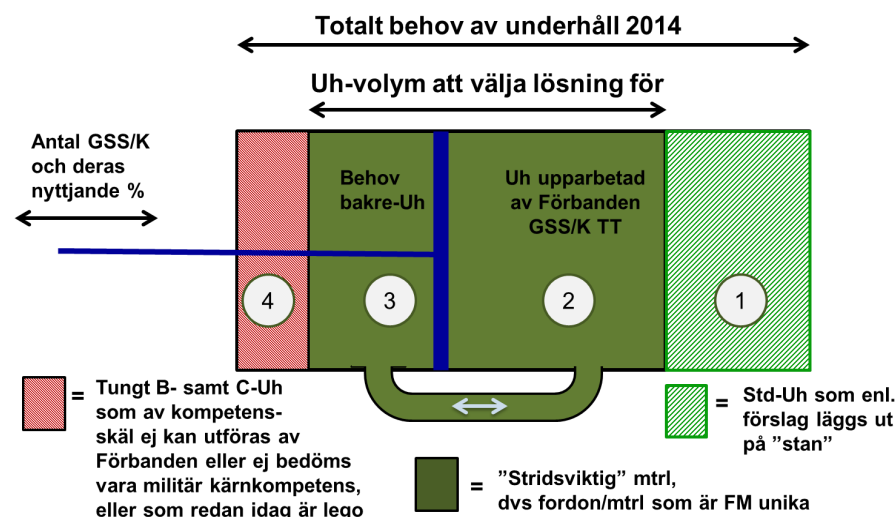
Projektets indelning av underhållet

Enligt projektets förslag på fördelning av underhållstimmar, så skall allt underhåll på standardmateriel upphandlas externt (1). Den volymen representeras av det grönmarkerade fältet i figuren nedan. Sedan kan det "tung" bakre underhållet (4) övervägas för upphandling. Den volymen representeras av det rödmarkerade fältet, delar av detta utförs redan idag av externa leverantörer.

Kvar att hantera är då en volym som förbanden (2) kommer att upparbeta tillsammans med resurser för bakre underhåll (3). Beroende på antalet soldater i teknisk tjänst samt vilken "nyttjandegrad" de har i teknisk tjänst, kommer det att finnas ett varierande antal timmar som måste hanteras i det bakre underhållet.

Projektets slutsatser och förslag

Projektet har i sin utredning kommit fram till att det finns goda möjligheter till en betydande rationalisering av den tekniska tjänsten för markarenan. Dessa möjligheter har

Det är dock viktigt att notera att rekryteringen och intagande av insatsorganisationen inte beräknas vara helt genomförd före år 2018.

Projektets ställningstagande GSS/K

Projektets ställningstagande för hur soldaten i teknisk tjänst bör nyttjas är att dessa i störst möjliga mån ska ägna sig åt teknisk tjänst (materielunderhåll). Skälen till detta är många, men främst att soldaten ska bli kompetent för sin tänkta huvuduppgift i insats. Detta styrks av erfarenheter från Tyskland som visar att deras Logistikförband får

rielen kommer att var fördelad på förbanden som förbandens "egen", vilket kommer att vara positivt då det är ett incitament till att bättre sköta och vårda den.

Möjlighet att bilda "reparationskö", vilket är vanligt idag, kommer starkt att begränsas då materielen sällan kommer att finnas i sådan omfattning, att det finns överskott förutom för förbandens direkta behov.

Arméns materiel blir mer tekniskt avancerad och därmed mer moduluppbyggd. Det medför att på

sitt huvudsakliga ursprung i övergången till ett mindre insatsförsvaret och i den nya personalförsörjningen med anställda gruppbefäl och soldater samt i moderniseringen av arméns materiel. Den tekniska tjänsten för markarenan uppskattas omfatta ett par miljarder per år. Förslagen är i linje med budgetpropositionen 2011/12:1.

Soldaten är grunden i armén och hur soldaten nyttjas i fred är avgörande för framgången i strid. Det samma gäller tekniker och mekaniker i den insatsnära logistiken. De måste i fred få göra det de förväntas göra i krig, d.v.s. underhålla och reparera så mycket som möjligt. Soldaterna i teknisk tjänst måste ägna största möjliga del av arbetstiden åt detta, vilket åstadkoms genom att relationen mellan kategorierna GSS/K och GSS/T optimeras.

För att förbanden fullt ut ska kunna använda sina egna resurser inom teknisk tjänst krävs det ändamålsenliga lokaler, utbildning och utrustning. Grundutbildning inom yrkesområdet ska utgöra krav för att anställa soldater i teknisk tjänst. Deras externa grundutbildning kommer sedan att kompletteras med utbildning på förbandens materiel, förslagsvis i huvudsak genom handledarskap i det normala dagliga underhållsarbetet.

I projektarbetet har förutom hanteringen av GSS/K i teknisk tjänst även en del andra rationaliseringsförslag identifierats, vilka listas nedan:

- Avveckla ej behovsatt materiel
- Avveckla materiel, som med fördel kan ersättas till funktionen
- Köp tjänster, där civil marknad ökar redundans
- Anskaffa bara materiel för insatsorganisationen
- Hämta standardmateriel direkt från civil grossist/tillverkare
- Utbilda tekniker till soldater och inte tvärt om
- Inrätta en Central Teknisk Ledning

Särskilt vill projektet framhålla förslaget på en Central teknisk ledning (CTL) som bör upprättas snarast. Därigenom effektiviseras lednings- och beställarfunktionerna i FM enligt regeringens önskan. Införandet underlättar dessutom en framgångsrik outsourcing av militärspecifikt underhåll (visst sådant underhåll upphandlas redan idag). Motivet till detta är att ca 2/3 av kostnaderna för den tekniska tjänsten ligger i ledningsfunktionerna och det tekniska systemstödet.

Projektet föreslå att man parallellt med ovanstående påbörjar upphandling av sådant underhåll av

standardmateriel och standardfordon, som det inte kan anses vara rationellt att genomföra i egen regi, alternativt ej kräver militär teknisk kompetens, och/eller där inte någon egen uppföljning eller underhållsdokumentation krävs eller kostnadseffektivt kan tillhandahållas av leverantören. Därefter påbörjas outsourcing av sådant C-underhåll som kräver stora resurser i form av anläggningar, kompetens och utrustning varvid synergieffekter för Forsvarsmakten eftersträvas.

Vad sker nu

Projektet fick sin slutrapport godkänd på det sista styrgruppsmötet och är formellt avslutat. Utifrån slutrapporten formuleras ett antal beslutsunderlag för hur projektets förslag ska drivas och implementeras. Det kommer att bli en blandning av åtgärder en del omhändertas i linjeorganisationen som direktiv eller mindre projekt. Några av förslagen kommer att läggas med i det gemensamma arbetet mellan Forsvarsmakten och FMV med anledning av budgetpropositionen i september samt den tidigare Forsvarsstrukturutredningen FSU.

Jan Ericsson

Kommendör

Projektledare OPS TTM

Logistisk kulmination – en eller två sidor av myntet?

En betraktelse ur ett annorlunda perspektiv

Under en logistikföreläsning på FHS avhandlades logistisk kulmination. Föreläsaren förklarade fenomenet genom att exemplifiera Rommels fälttåg i Nordafrika med ett gummiband. Genom en snabb manöver växte avståndet till förnödenheterna – likt ett gummiband som sträcks ut. Ju längre avståndet blir desto mer sträcks gummibandet ut. Till slut kommer avståndet omöjliggöra försörjning av förbandens manöver vilket kommer leda till att

deras uthållighet och förmåga påverkas.

Detta tillstånd är vad vi idag kallar logistisk kulmination. Moshe Kress som beskriver logistisk kulmination i sin bok *Operational Logistics* beskriver detta fenomen som att förbandens behov överstiger vad logistiken klarar av att leverera.

Om vi går tillbaka till gummibandsmetaforen och tänker oss ett långt utsträckt gummiband på bristnings-

gränsen, vad händer om det släpps? Svaret blir att det kommer kontrahera. Om bilden skulle frysas i det maximala kontraheringsögonblicket skulle vi kunna se att gummibandet är lite bredare än vad det normalt är i ett vilotillstånd. Här såg jag ett ytterlighetstillstånd från ett fullt utsträckt till ett maximalt ihopdraget gummiband. Kunde det finnas ett annat sätt att se på logistisk kulmination?

Genom eftersökningar på internet hittade jag precis vad jag behövde för att pussla ihop min gummibandsbetraktelse. Inom astronomin, som dessutom skapade begreppet kulmination, delas kulminationen in i två punkter; den övre och undre kulminationspunkten. Dessa punkter hör ihop genom att vara varandras motpolarer. Genom att utnyttja astronomins tvådimensionella beskrivning kan min gummibandsbetraktelse sättas i ett ytterlighetssamband, likt en klockas pendel.

I syfte att lägesbestämma en av kulminationspunkterna och därmed få en referens satte jag Moshe Kress beskrivning av logistisk kulmination som den övre kulminationspunkten. Genom att sedan vända Kress beskrivning 180 grader skulle

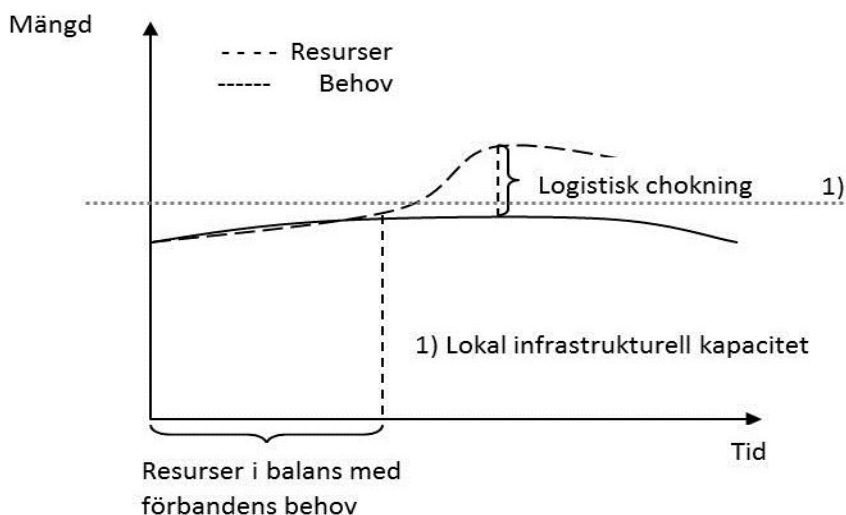
att varorna inte kan tas omhand i den takt bandet levererar dem.

Detta kommer att skapa en chokning någonstans utmed det löpande bandet om inte processen avstannar eller sänks. Det måste alltså råda en balans mellan resurser och behov. Förbandens behov skall balanserat tillgodoses. Blir det för mycket eller för lite förnödenheter kommer deras förmåga påverkas negativt.

Den övre kulminationspunkten finns idag beskriven eftersom jag utnyttjar Moshe Kress beskrivning. Den undre kulminationspunkten finns inte beskriven i logistiksammanhang eftersom ingen dragit parallellerna att logistisk kulmination kan vara tvådimensionellt, i likhet

förbandens behov. Detta väljer jag kalla logistisk chokning. För att förtydliga vad jag menar följer några exempel tagna från min uppsats.

For some months Abrams and his staff in Washington had tried to persuade the authorities in Vietnam to cancel or at least suspend shipments. At one of our meetings he asked me, "Why don't we stop the push shipments? How long are we going to let them stand?" I told him that I had tried to persuade those in the theatre of operations to put at least a limited hold on shipments that could be verified as excess. I also explained that they were unwilling to do this because they were so unsure of their inventory data (Gen Joseph Heiser, A soldier supporting soldiers).

Citatet ovan ger en tydlig bild på hur förnödenheter "pushats" in i operationsområdet. Den lokala infrastrukturen och personalen klarade inte av att handha den mängden förnödenheter. Det måste finnas en balans mellan det som förs in i ett operationsområde och vad den lokala infrastrukturen klarar av. Problemet behöver inte uppstå i operationsområdet. Under Andra världskriget uppstod problem i Storbritannien när USA kom med sina fartyg för att lasta förnödenheter inför D-day. Britterna kunde inte ta emot mängden fartyg i de begränsade lossningshamnarna vilket gjorde att lastningen drog ut på tiden. Det fick i sig ina allvarliga konsekvenser men det visar på att fenomenet kan uppstå på andra platser än just operationsområdet.

den undre kulminationspunkten identifieras. Som jag tidigare nämnt beskriver Kress logistisk kulmination som att förbandens behov överstiger vad logistiken klarar av att leverera. Motsatsen till denna förklaring skulle rimligen vara att resurserna överstiger förbandens behov. Det vill säga förbanden får mer förnödenheter än vad de klarar av. Detta kallar jag logistisk chokning (choke point).

Chokningsfenomenet skulle övergripande kunna beskrivas som ett löpande band där en viss vara bara fortsätter att komma i en stridande ström. En begränsning uppstår någonstans utmed bandet som innebär

med astronomisk kulmination. Därför kommer jag nedan ge exempel på den undre kulminationens existens samt sambandet mellan den övre och undre kulminationspunkten.

Den undre kulminationspunkten

"If you come with a few, we will overwhelm you; if you come with too many, you will overwhelm yourselves."

Mexican Government Proclamation to the United States, 1946

Eftersom den undre kulminationspunkten är den övre punktens motsats beskrivs den som tidigare nämnts när resurserna överstiger

Den undre kulminationspunkten kan uppstå på flera ställen. Det behöver inte nödvändigtvis vara kopplat till "Point of Entry" i ett operationsområde. När materielen väl är lossad från fartyg eller flygplan skall den vidare distribueras till förbanden. Här spelar givetvis vägnätet en stor roll, hur väl utbyggt är det, bärighet etc. Fenomenet uppstår där den svaga länken i kedjan

finns.

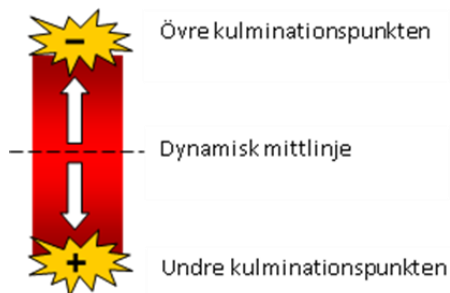
Jag har med detta stycke försökt skapa en övergripande förståelse för fenomenet logistisk chokning alias undre kulminationspunkten. Genom denna korta förklaring vill jag nu visa hur den övre och undre kulminationspunkten hänger ihop i syfte att skapa en tvådimensionell förståelse av logistisk kulmination.

Sambandet mellan den övre och undre kulminationspunkten

The whereabouts of some key equipment and supplies was unknown and therefore arrangements could not be made to get it to the people who needed it. This led to shortages, loss of confidence in the supply chain and inefficiency as personnel searched for items they had ordered or ordered duplicates urgently (Operation Telic – United Kingdom in Iraq 2003)

Citatet ovan ger en tydlig koppling till både den övre och undre kulminationspunkten. Förbanden har identifierat ett behov som de beställer via den bakre nivån hem till nationen.

Förnödenheterna anländer bakre nivån. Men som fallet ovan visar var inte lasten märkt. Problemet blir då för bakre nivån att inventera det stora antalet containrar innan de till slut hittar vad förbanden efterfrågar. Under tiden har behovet från förbanden växt till den grad att de gjort en ny akutbeställning. Det

innebär på sikt att ännu mera containrar kommer ner i operationsområdet. Ett berg av förnödenheter håller långsiktigt på att byggas upp.

Om man tecknar ett dynamiskt nollstreck mitt emellan den övre och undre kulminationspunkten skulle vägen upp mot den övre kunna symboliseras med ett minustecken. Vägen upp mot den övre kulminationspunkten blir således successivt begränsande för förbanden, en logistisk utarmning. Den undre kulminationspunkten skulle ur detta perspektiv beskrivas som plussidan där vägen ned mot den undre punkten blir successivt möjliggörande, på grund av kontinuerlig tillförsel av förnödenheter. Vägen ned mot den undre kan dock inte vara möjliggörande hela vägen då det måste existera en omslagspunkt för när även denna blir begränsande (choke point).

Under Koreakriget byggde amerikanerna upp ett förnödenhetsberg som skapade begränsningar i det logistiska flödet in och inom operationsområdet. Beslut fattades att förnödenhetsstocken skulle minskas, vilket ökade förmågan att försörja förbanden. Som förklaringsmodell till bilden gick den dyna-

miska linjen gick från den undre logistiska kulminationspunkten närmare mitten mellan punkterna.

Vad bidrar min uppsats med? Dagens betydelse av logistisk kulmination har en endimensionell syn av hur den uppstår medan uppsatsen visar att den snarare är tvådimensionell. Uppsatsen bidrar med en begreppsprecision som kan leda till att det sker en begreppsförändring av logistisk kulmination. Det krigsvetenskapliga bidraget bör ligga närmast militär planering. Genom en ökad förståelse för vad logistisk kulmination är och hur den kan uppstå kan vi också undvika fenomenet i högre grad. Vi kan också utnyttja det till vår fördel genom att påverka att en motståndare hamnar i den övre eller undre kulminationspunkten.

Avslutningsvis vill jag poängtera att det finns en mängd omständigheter som kan påskynda förloppet att hamna i någon av kulminationspunkterna. Exempel på det kan vara meteorologiska aspekter eller naturkatastrofer. Jag vill också trycka på att det kan finnas andra samband mellan övre och undre kulminationspunkten som jag inte sett. Kort sagt så behöver logistisk kulmination ur ett tvådimensionellt perspektiv forskas vidare på.

Kk Göran Walldén

FHS, Högre stabsutbildning 09-11
HKV INSS J4

Kamratföreningarnas Trängträff i Sollefteå 26-28 augusti

I år var det T3 kamratförening som arrangerade den årliga sammankomsten för samtliga f.d. trängförbands kamratföreningar. Ett varierande program som var mycket välkomponerat och uppskattat. Bra väder nästan under hela träffen gjorde ju inte saken sämre. Det var nog många tillresande från sydligaste Sverige (T4-ingar!) som nog

inte räknat med att Norrland så sent i augusti kunde stoltsera med framförallt så varma sommarkvällar.

Ja, så kom vi då med tåg till Sundsvall och med gammal militär tidsprecision blev vi hämtade med buss för de sista 12 milen mot Sollefteå. En del av oss tog sig fram och tillbaka med andra transportme-

del. Ett speciellt omnämnande om Börje och Ann-Sofie Bengtsson som åkte motorcykel fram och tillbaka från Skövde.

Väl framme i Sollefteå och inkvartering på hotell så blev vi hälsade välkomna av Leif Östberg på hotell Appelberg. En trevlig stadsvandring med inriktning på kultur gjorde att

vi därefter med sugande magar intog en god middag i Odd Fellow logens matsal. Efter resande och inledande kväll var det dags att gå och knyta sig.

Revelj lördag morgon i anständig tid och efter intagande av frukostmål så bar det av upp till gamla T3-området. Lite sightseeing och påkoppling av gamla roliga och trevliga minnen av truppföring under obligatorisk vinterutbildning i minus 30 gr hörde till.

På T3-området fick vi oss andlig spis genom att f.d. T3- pastorn Bengt Sandström och Björn Eklund ledde korum. Platsen bakom officersmässen var väl vald med fin utsikt över Ångermanälven och dess dalgång. Vi fick veta att man

nästan fyllt alla T3:s byggnader med privata företag och kommunala verksamheter. Detta till skillnad från I 21 kasernområde som i stora stycken är tomt.

Efter besöket på T3 så åkte vi ner genom staden och upp på andra sidan till Hallstaberget. Då hade diset lagt sig över dalgången så den magnifika utsikten var lite beskuren men det gjorde inte så mycket för vi hade en mycket bra genomgång av Kjell Åström, som numera är chef för Sollefteå Museum, om kulturlivet i vid bemärkelse i Sollefteå. Vad som speciellt fastnat i min skalle var Yngve Sundqvists (Sollefteå-tomten kallad) donation av alla gamla leksaker som man idogt fortfarande höll på att sortera.

Sedan blev det delning så till vida att en busslast åkte till Döda fallet och den andra till Thailändska Paviljongen. Historien om Vildhussen som fått uppdraget att bygga en flottarled förbi den 35 m höga Storforsen och därvid tömde en hel sjö är alltid lika fascinerande att lyssna till. Det som också kom att fascinerar oss var vår busschaufförs positiva tro att man kan böja en 45 pax buss i en hårnålskurva. Bussen blev hängande och fick vi "flashbacks" till övningar med transportkompani som kört fel i något vägshål och skulle göra 180 gr vändning. En intressant och trevlig guidning i den tomma Storforsen (numera Döda fallet) följde och sedan var det meningen att vi skulle fara till Thailändska Paviljongen och rotera med de som redan varit där men nu

fanns det ju ingen buss att åka med. Den hängde ju i kurvan så vi fick vänta till det andra gänget med sin buss kom till oss. Snabbt la vi beslag på den och sedan bar det av till Thailändska Paviljongen. Hur det gick med den hängande bussen förtäljer inte historien men trängoffice-rare brukar även vara duktiga på självförvållade bärgningsövningar så det löste sig på ett eller annat sätt. Vid Thailändska Paviljongen genomfördes en strålande guidning och hela historien när kung Chulalongkorn av Siam 1897 besökte Sverige och Ragunda var synnerligen spännande att höra. Nästan exakt hundra år senare påbörjades byggandet av den paviljong som vi nu bevistade.

Sen eftermiddag bar det så åter tillbaks till Sollefteå och middag. Först

var det välkomstmottagning av kommunen i Orrenhuset med sina bildsköna konstsamlingar. Därefter förflyttning till hotell Appelberg och en traditionsrik trängmiddag i Blå salen. Spontan tävling i sjungande av snapsvisor utbröt mellan de fyra trängförbandens medlemmar. Man kan väl säga att det i de flesta fall var mer volymmässig kvantitet i stället för skönsjungande kvalitet. Vilket förband var det då som vann? Ja, det kan ju vara lite känsligt att utse någon vinnare och tre förlorare så om man säger att Trängklubben vann så är väl det en bra kompromiss. Jag vill ju vara med även nästa år. Kvällen blev sen och återigen sov man gott på Hotell Nipan.

Söndag, den tredje dagen av denna mycket trevliga trängträff, innehöll

besök med guidning vid Gålsjö bruk med vidhängande lunch. Speciellt kapellet hade sin tjusning och ro att bevista. När vi sedan åkte mot Sundsvall och passerade Höga Kusten bron så hade återigen ett dis lagt sig vilket gjorde att den annars så magnifika utsikten gick om intet. Så var cirkeln sluten när vi åter kom till centralstationen i Sundsvall. Belåtna och uppfyllda av ett synnerligen trevligt, intressant och välorganiserat tredagars evenemang återvände vi sedan mot våra hem. Ett stort tack till T3 kamratförening kan jag utan vidare kost på mig att framföra från oss alla som var med.

Nästa år är det Trängregementets (T2) kamratförening som arrangerar Trängträff 2012

Olle Schylander.

”Förvarning” om seminarium

Trängklubben har som ett led i moderniseringen av klubbens verksamhet genomfört två seminarier, med mycket lyckat resultat. Styrelsens första idé vara att vi skulle genomföra ett seminarium per år, där något aktuellt ämne behandlades med ett brett perspektiv.

Dock visade det sig att det inte gick att genomföra det andra seminariet inom ett års tid från det första, utan det blev cirka 1,5 år mellan det första och andra. Vi i styrelsen är av den uppfattningen att det är rimligt att fortsättningsvis genomföra ett seminarium mellan var artonde månad och vartannat år.

Därför planerar vi nästa seminarium till hösten 2012. Vi planerar för närvarande att bygga på temat ”Host Nation Support” och olika samverkansformer när Sverige tar emot hjälp från utlandet eller när vi uppträder i utlandet enligt solidaritetsprincipen och behöver logistisk hjälp. Styrelsen återkommer med mer information i särskild ordning.

Ordförande
Bengt Andersson
LOGISTIKCHEF
107 85 Stockholm
08-788 8593

bengt.e.andersson@mil.se

Under verksamhets-
året 2011 har Olle
Broman varit vice
ordförande.
Numera avliden

Sekreterare
Peter Wase
FHS
Box 27805
115 93 Stockholm
08-553 429 51

peter.wase@fhs.se

Skattmästare
Leif Engström
Gröndalsvägen 214
117 69 Stockholm
070-263 6816

leif_engstrom@telia.com

Klubbmästare
Olle Schylander
FMLOG stab
Hällmarksvägen 37
186 53 Vallentuna
070-302 7720

olle.schylander@mil.se

Redaktör
Kenneth Tillberg
LOG/C SamO
107 85 Stockholm
070-332 6114

kenneth.tillberg@mil.se

Förenings-
brev

B

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Vid obeställbarhet returneras till: Leif Engström, Gröndalsvägen 214, 117 69 STOCKHOLM

Kommande aktiviteter

Under våren 2012 har styrelsen för avsikt att arrangera en studieresa till pansarmuseet i Strängnäs.

Tidpunkt är för närvarande inte klar.

Om du har intresse av att delta skall du anmäla detta till Klubbmästaren:
olleschylander@hotmail.com med rubrik "Anmälan till FTK studiebesök" senast 2012-03-15 eller mob 070-302 7720.

Tränglunch den 13/12

FTK årliga lunch avnjuts den 13 december 2011 kl 1200-1400 på Militärsällskapet, Valhallavägen 104 3 tr.

Kostnaden är 110 kr/kuvert exklusive dryck.

Anmälan till Klubbmästaren: olle.schylander@mil.se med rubrik "Anmälan FTK Tränglunch" eller mob 070-302 7720

Årsmöte 2012

Årsmötet genomförs som tidigare år på Kavallerimässen i Livgardets kaserner på Lidingövägen den 6 mars 2012 kl 1830.

Baren öppnar kl 1800. Efter årsmötet intas middag till subventionerat pris i mässens lokaler.

Anmälan till Klubbmästaren: olleschylander@hotmail.com med rubrik "Anmälan till FTK Årsmöte" senast 2012-02-22 eller mob 070-302 7720.

Till mötet inbjuds medföljande dam/herre.

Trängträff 2012 i Skövde 18-20 oktober

Programmet kommer att omfatta besök på Trängregementet, Rytarbostället Simsjön, Axvalla hed samt deltagande i Regementets dag.

Gemensam middag genomförs på Götamässen kvällen den 19 oktober.

Utförligt program och anvisningar för anmälan redovisas i nästa nummer av Trängklubbsnytt och på klubbens hemsida www.ftk.nu

På marsch med Trängen

Köp CD-skivan via hemsidan www.ftk.nu/kontaktaoss. Priset är 140 kronor. Uppge namn och adress samt meddelandet "På marsch med trängen" så kommer den med posten. Betalningen görs till plusgirokonto 578 50-0. Det går också bra att kontakta skattmästaren på telefon 070-263 6816.

Ett smakprov av innehållet finns utlagt på www.ftk.nu/lankar. Lyssna till "Tränginspektören" tillägnad hedersmedlemmen överste 1. Börje Wallberg. CD-skivan kan även köpas vid våra träffar, då till en kostnad av 100 kr.

Skattmästarens rader

Medlemsavgiften i Försvarets Trängklubb är oförändrat **100 kronor**. Som bilaga till tidningen medföljer inbetalningskort för medlemsavgiften 2012.

Klubbens finansiella ställning är stabil. Det är dock lika angeläget som tidigare med frivilliga ekonomiska bidrag till tidningsfonden. Ett varmt tack på förhand för ditt bidrag.

Medlemsavgift för 2012 till plusgirokonto 578 50-0

TRÄNGKLUBBSNYTT

En medlemstidning för Försvarets Trängklubb

Hemsida: www.ftk.nu E-post: info@ftk.nu PG 578 50-0

Ansvarig utgivare: Bengt Andersson, Redaktör: Kenneth Tillberg, Redigerare Leif Engström

Tryck: Idéprint Sverige AB